

Täysistunto

Torstai 16.11.2023 klo 16.00—20.49

2.1. Suullinen kysymys itärajan rajaturvallisuudesta (Seppo Eskelinen sd)

Suullinen kysymys SKT 56/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Seppo Eskelinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kaakkois-Suomen rajanylitysasemilta itärajan yli tulevien turvapaikanhakijoiden määrä on tällä viikolla kasvanut äkillisesti: maanantaina 39, tiistaina 55 ja eilen keskiviikkona 74 henkeä. [Juho Eerola: No nyt on raja kiinni!] Venäläiset rajavartijat ovat aiemmasta poiketen ryhtyneet päästämään rajan yli kolmansista maista saapuvia henkilöitä. Näillä henkilöillä ei ole ollut rajanylitykseen oikeuttavia asiakirjoja eli käytännössä viisumia. Nyt tarvitaan juuri sitä työkalupakkia, jonka Marinin hallituksen esityksestä viime kaudella täällä salissa yhdessä säädimme. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Suomen on osoitettava selkeästi ja määrätietoisesti Venäjälle, että näiden ihmisten käyttäminen hybridi-vaikuttamisen välineenä on yksiselitteisesti väärin. Siksi onkin hyvä, että hallitus sai tänään tehtyä päätöksen sulkea itäiset rajanylityspaikat. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Arvoisa pääministeri Orpo, saadaanko itärajan tilanne hallituksen tänään tekemillä päätöksillä vakautettua? [Petri Huru: Onneksi ovat uudet ministerit paikalla! — Ben Zyskowiec: Marinin hallituksen esitys ei olisi tähän riittänyt, onneksi eduskunta paransi esitystä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos tärkeästä kysymyksestä.

Tilanne tosiaan on muuttunut itärajalla, koska Venäjä, Venäjän rajavartiolaitos, on muuttanut toimintaansa ja päästää rajalle ihmisiä ilman asiallisia matkustusasiakirjoja ja on viitteitä siitä, että heitä autetaan ja näitä tuloja järjestetään. Hallitus todellakin tänään reagoi voimakkaasti uudistetun rajavartiolaitosmahdollistamalla tavalla, joka yhdessä tässä salissa viime kauden loppupuolella uudistettiin. [Vasemmalta: Kyllä!] Me suljemme neljä Kaakkois-Suomen rajavartioasemaa, keskitetään turvapaikanhaku Sallan ja Vartiuksen asemille. Se on oikeasuhtainen toimenpide tässä tilanteessa, voimakas viesti, että me emme salli tällaista toimintaa.

Me seuraamme tilanteen kehittymistä. En voi luvata, että tämä tällä ratkeaa, mutta tämä on selkeä viesti: emme hyväksy, me puutumme, ja me teemme tarvittaessa lisää. Toivottavasti tilanne rauhoittuu ja silloin voitaisiin purkaa poikkeusjärjestelyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2023 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan ja painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Eskelinen.

16.04 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On välttämätöntä, että meillä on viranomaisten ja hallituksen kanssa yhteinen tilannekuva, sillä kyse on sekä Suomen että koko eduskunnan yhteisestä asiasta.

Varautumiseen kuuluu lainsäädännön lisäksi varmistaa, että viranomaisten toimintaedellytykset ja resurssit ovat kunnossa. Rajavartiolaitos on toiminut tähän saakka erinomaisesti. Mutta meidän on varauduttava myös siihen, että tilanne ei todellakaan ole ohi vaan todennäköisesti siirtymässä rajallamme pohjoiseen, niin kuin olemme tänään nähneet.

Suomesta on lähdettävä yksimielinen viesti, että ulkorajan valvonta on aukotonta ja Suomi ei antaudu painostukselle. Huolta herättää kuitenkin se, että rajavartioiden määrä on kääntymässä laskuun, ellei Rajavartiolaitoksen rahoitusta lisätä. Ministeri Rantanen, onko juuri tämä oikea hetki kääntää rajavartioiden määrä laskuun? [Ben Zyskowicz: Ei se nyt ole kääntymässä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

16.05 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on erittäin sitoutunut Suomen turvallisuuden takaamiseen ja rajaturvallisuuden takaamiseen, ja on aivan selvä asia, että me huolehdimme niin rajavartioiden kuin muiden turvallisuusviranomaisten resursseista. Rajavartijat tekevät äärimmäisen tärkeää työtä, ja tällä hetkellä olen hyvin kiitollinen siitä, että meillä on näin osaava ja toimiva Rajavartiolaitos kuin meillä on. [Petri Huru: Sekä ministeri!] Samoin he tarvitsevat sinne tuekseen muita turvallisuusviranomaisia, kuten poliisia ja suojelupoliisia, esimerkiksi. Me emme tule sellaisia päätöksiä tekemään, joissa suomalaisten ja Suomen turvallisuus heikkenisivät yhtään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

16.06 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me oppositiosta pidämme hyvänä sitä, että hallitus on tässä asiassa ryhtynyt toimenpiteisiin. [Sanna Antikaisen välihuuto] Mutta valitettavasti, rouva puhemies, hallituksen esittämät toimet Rajavartiolaitoksen rahoitukseen eivät riitä alkuunkaan. Rajavartiolaitoksen perusrahoitukseen on jäämässä merkittävä vaje, joka uhkaa kasvaa vuoteen 2027 mennessä yli 25 miljoonaan euroon. Se on iso rahoitusvaje, joka tulee vaikuttamaan merkittävästi Rajavartiolaitoksen toimintakykyyn viimeistään vuodesta 25 alkaen. Tässä muuttuneessa turvallisuusympäristössä on aivan välttämätöntä, että Rajavartiolaitoksen perusrahoitusta vahvistetaan.

Viime viikonloppuna edustaja Lindtman esitti, että eduskuntapuolueet tekisivät budjetin yhteydessä yhteisen lausuman, jossa edellytettäisiin, että hallitus katsoisi kehysriiheissä keväällä Rajavartiolaitoksen resurssit kuntoon. Näin asiasta saataisiin vahva kansallinen ja parlamentaarinen [Puhemies koputtaa] yhteisymmärrys. Arvoisa pääministeri Orpo, voit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2023 vp

teko te yhtyä tähän esitykseen ja turvata Rajavartiolaitoksen resurssit? [Timo Heinonen: Marin olisi ratkaissut tämän jo velkarahalla!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rajaturvallisuus on niitä keskeisiä elementtejä, mitä ihmiset ja isänmaa tarvitsevat turvallisuutensa takaamiseksi. Ja on aivan päivänselvää, että Rajavartiolaitoksen resurssien pitää vastata tilanteen vaatimaa tasoa.

Tällä hetkellä Rajavartiolaitos pystyy erinomaisella tavalla vastaamaan siihen, mitä meillä on edessä, mutta voin vakuuttaa, että jos tilanne sitä vaatii, niin hallitus toimii ja Rajavartiolaitosta resursoidaan, ja tämän täytyy olla päivänselvää. Aivan samoin me olemme yhdessä todenneet aikanaan sen, että Ukrainaa tuetaan sodassa, tai on yhdessä todettu, että koronatoimia tehdään. Katson tämän samankaltaiseksi asiaksi. Jos on välttämätöntä, niin se tehdään ja hallitus toimii, mutta ei tehdä tästäkään asiasta hallitus—oppositio—välistä asiaa, vaan todetaan yhdessä, että rajaturvallisuus ja maan turvallisuuden takaaminen on meidän yhteinen asia. Toimitaan tilanteen edellyttämällä tavalla. [Ben Zyskowicz: Juuri noin! Hyvä, pääministeri! — Välihuutoja oikealta]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinäluoma.

16.08 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän muuttunut toiminta on kiusantekoa Suomelle ja yksi muoto vastenmielistä ihmiskauppaa. Emme saa antautua minkäänlaiselle rajavaikuttamiselle, kiusanteolle tai painostukselle. Siksi Suomen on syytä toimia nopeasti ja lähettää selkeä viesti Venäjälle ja maailmalle, että Suomen raja on valvottu eikä mikään läpikulkupaikka. Hallitukselta on tänään kuultu nopeita päätöksiä, ja on tärkeää pitää myös eduskunta ajan tasalla tapahtumista.

Olemme syksyn budjettikäsittelyn yhteydessä kuitenkin kuulleet tästä Rajavartiolaitoksen rahoitushuolesta, ja toivon kyllä vakavasti, että sisäministeri Rantanen voi täällä luvata, että tämä rahoitushuoli tullaan korjaamaan. Tässä maailmantilanteessa se ei ole oppositiokysymys vaan se on yhteinen asia. [Ben Zyskowicz: Miksi teette siitä sellaisen?]

Kysyisin hallitukselta myös: oletteko turvautuneet tässä rajaturvallisuustilanteessa Euroopan unionin tukeen? [Jani Mäkelä: Mikä se on?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Rantanen.

16.09 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten tässä äsken kuultiin niin omasta suustani kuin pääministerin suusta, on aivan selvä, että me tulemme pitämään huolta siitä, että Suomen rajaturvallisuus ei heikkene, ei miesten eikä rahoituksen osalta. [Juho Eerola: Me tuettiin, kun te suljitte Uudenmaan — me suljimme Vaalimaan!] Nyt olemme pitäneet huolta siitä, että kumppanimme saavat tilanteesta tietoa, mutta emme ole tässä vaiheessa tarvinneet Euroopan unionin apua tänne, vaan me toimimme täällä ihan omilla kansallisilla resursseillamme ja omalla kansallisella, mainiolla Rajavartiolaitoksella, jolla on tällä hetkellä mahdollisuus selvittää näistä tehtävistä ilman apua, tässä hetkessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2023 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltonen.

16.10 Eemeli Peltonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä kuulla pääministeri Orpon ja sisäministerin vastaus tähän edustaja Lindtmanin tekemään ehdotukseen. Suomen itäraja on myös Euroopan unionin ulkoraja, ja näin ollen Euroopan unionin yhteistyöllä on suuri merkitys Suomen rajaturvallisuuden varmistamisessa. On muistettava, että EU:n jäsenvaltioilla on tarvittaessa mahdollisuus pyytää ja myös saada EU:n turvapaikkavirastolta operatiivista ja teknistä apua tilanteissa, joissa jäsenvaltion turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmään kohdistuu suuri paine.

Olemme täällä eduskunnassa viime vaalikaudella hyväksyneet lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistavat tarvittaessa EU:n turvapaikkaviraston avun pyytämisen. Myös Euroopan raja- ja merivartiovirasto Frontexilla on mahdollisuus antaa tarvittaessa operatiivista apua näissä tilanteissa. Kysyisinkin sisäministeri Rantaselta: millaisena näette eurooppalaisen tuen roolin Suomen rajaturvallisuuden varmistamisessa, mikäli tilanne heikkenee, mitä emme tietenkään tässä salissa toivo?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Rantanen.

16.11 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on äärimmäisen tärkeää huomata tässä kohtaa, että tämä ei ole turvapaikkapoliittinen kysymys, tämä ei ole maahanmuuttopoliittinen kysymys, tämä on kansallisen turvallisuuden kysymys, jossa meitä painostetaan. Tältä osin totean, että me emme tässä kohtaa tarvitse Euroopan turvapaikkaviraston apua, sillä meidän tarkoitus on lopettaa tämä ilmiö, lopettaa tämä Suomeen tulo ja ihmisten työntäminen rajan yli. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei majoittaa!] Tältä osin emme tässä kohtaa sellaista tarvitse, vaan meidän vastaanottokapasiteettimme riittää erinomaisen hyvin tässä tilanteessa.

No sitten jos tilanne lähtisi eskaloitumaan siihen suuntaan, että apua tarvittaisiin, niin silloin meidän on mahdollisuus käyttää apuna eurooppalaisia, muun muassa Frontexia tai Euroopan turvapaikkavirastoa, tai myöskin kahdenvälisten sopimusten kautta ottaa apua rajavartiointiin, mutta tällä hetkellä siihen ei ole tarvetta. Nyt olemme lähinnä pitäneet eurooppalaiset kumppanit tässä suhteessa vain tietoisina tilanteesta.

Toistan vielä kertaalleen: Tämä ei ole turvapaikka-, [Puhemies koputtaa] ei maahanmuuttopoliittinen asia. Tässä on kysymys nyt turvallisuudesta, kansallisesta turvallisuudesta, [Puhemies koputtaa] ja Suomen suvereniteetista. [Sheikki Laakso: Ai että on hyvä sisäministeri tällä kertaa!]